

วัตถุดิบทราย นากลัวจริงหรือ ?

สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์มีความทะเยอทะยานที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงในฐานะทางสังคม ไม่ว่าจะทางเศรษฐกิจ หรือทางวัตถุนิยม ดังจะเห็นได้ว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ในโลกพยายามคิดค้นเครื่องมือ เครื่องใช้ในการอำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ และเร่งรัดผลิตสินค้าเพื่อสนองต่อความต้องการของมนุษย์อย่างมากมาย โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งในประเทศของเรา คือ ประเทศไทย ที่ผลิตสินค้าโดยขาดจิตสำนึกในการป้องกัน จำกัดกากอุตสาหกรรมตามหลักสุขภาพ ครอบคลุมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายขาดการบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง จึงเป็นช่องว่างให้โรงงานอุตสาหกรรมนำกากอุตสาหกรรมไปลักลอบทิ้งในที่ต่างๆ จนเกิดปัญหาต่อชุมชนทางด้านจิตใจ และร่างกาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการทำลายมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นทางดิน น้ำ อากาศ ไฟ จนกระทั่งฝ่ายนิติบัญญัติต้องมีการออกกฎหมายและแก้ไขกฎหมายบางฉบับเพื่อยับยั้งการลักลอบทิ้งมูลฝอย และวัตถุดิบทรายเพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยมีเหตุผลมาจากพระราชบัญญัติวัตถุดิบทราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งมีสภาพปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบทรายที่ทวีความรุนแรงขึ้น มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม จึงปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบ อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการวัตถุดิบทราย

อำนาจของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชน การกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรเฉพาะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งหมายฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติวัตถุดิบทราย พ.ศ.๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล จนกระทั่งการขอใบอนุญาตให้ มี ไซ้ ซึ่งวัตถุดิบทราย โดยวัตถุดิบทรายตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แบ่งประเภทการควบคุมออกเป็น ๔ ประเภทใหญ่ๆ ตามความจำเป็นแก่การควบคุม ดังนี้

๑ วัตถุดิบทรายชนิดที่ ๑ ได้แก่วัตถุดิบทรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดด้วย

๒ วัตถุดิบทรายชนิดที่ ๒ ได้แก่วัตถุดิบทรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการมีไว้ในครอบครองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดด้วย

๓ วัตถุดิบทรายชนิดที่ ๓ ได้แก่วัตถุดิบทรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับใบอนุญาต

๔ วัตถุดิบทรายชนิดที่ ๔ ได้แก่วัตถุดิบทรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง

ซึ่งในการควบคุมเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุดิบทราย คือ การก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ เพื่อรองรับอันตราย และป้องกันอันตรายเพื่อไม่ให้วัตถุดิบทรายหลุดหรือรั่วไหลไปปนเปื้อนกับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยมีกฎหมายควบคุมอาคาร ได้บัญญัติให้การก่อสร้างโรงงานฯ จะต้องมียะห่างระหว่างผนังโรงงานกับขอบเขต

ที่ดินไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร มีกฎหมายเกี่ยวกับการผังเมืองกำหนดโซนนิ่งเพื่อบังคับให้โรงงานฯ ต่างๆ ก่อสร้างได้ เฉพาะบางพื้นที่ที่กฎหมายกำหนด หรือกำหนดขอบเขตโรงงานให้อยู่เฉพาะในเขตนิคมอุตสาหกรรมอีก แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าฝ่ายนิติบัญญัติจะพยายามออกกฎหมายขึ้นมาควบคุมเกี่ยวกับโรงงานด้วยเทคนิคทางกฎหมายแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถจะควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทได้ ฝ่ายนิติบัญญัติจึงต้องออกกฎกระทรวง มาควบคุมเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมประเภทเพิ่มเติมอีก เพื่อเป็นมาตรการบังคับเข้มงวดอีกรดับหนึ่ง คือ

กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ ที่บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมอาคารประเภทเข้าข่ายโรงงานฯ หรือไม่เข้าข่ายโรงงานฯ ตัวอย่างเช่น อาคารผลิตวัตถุอันตรายที่ไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) อาคารต้องมั่นคงแข็งแรง เหมาะสมและมีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้น ๆ
- (๒) มีการระบายอากาศที่เหมาะสม โดยให้มีพื้นที่ประตู หน้าต่างและช่องลม รวมกันโดยไม่นับติดต่อกันระหว่างห้องไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐ ส่วนของพื้นที่ของห้องหรือมีการระบายอากาศไม่น้อยกว่า ๐.๕ ลูกบาศก์เมตรต่อนาที ต่อคนงานหนึ่งคน
- (๓) มีบันไดที่มั่นคงแข็งแรงและมีลักษณะ ขนาด และจำนวนที่เหมาะสมกับอาคารและการประกอบกิจการ ชั้นบันไดต้องไม่ลื่นและมีช่วงระยะเท่ากันโดยตลอด บันไดและพื้นทางเดินที่อยู่สูงจากระดับพื้นตั้งแต่ ๑.๕๐ เมตรขึ้นไปต้องมีราวที่มั่นคงแข็งแรง และเหมาะสม หากอาคารดังกล่าวมีจำนวนชั้นมากกว่าสองชั้นขึ้นไปต้องมีบันไดหนีไฟนอกอาคารอย่างน้อยชั้นละหนึ่งบันได ซึ่งต้องเป็นการติดตั้งที่ถาวร และมั่นคงแข็งแรง ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าทางนิติบัญญัติได้เห็นถึงอันตรายจากวัตถุอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยผลกระทบต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก จึงได้บัญญัติข้อกำหนดมาควบคุมอย่างเข้มงวด แต่อย่างไรก็ตามความเจริญทางวัตถุนิยม และความเห็นแก่ตัวของผู้ประกอบการที่มีอยู่มาก จึงยังคงลักลอบนำสารพิษจากวัตถุอันตรายไปทิ้งในที่ต่างๆ มากมายดังที่เห็นอยู่เป็นประจำไม่ว่าการนำน้ำเสียปนเปื้อนสารเคมีไปทิ้งในที่สาธารณะ หรือการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงทางน้ำสาธารณะ การนำกากสารเคมีจากอุตสาหกรรม ไปลักลอบทิ้งในที่ดิน เอกชนหรือที่สาธารณะ หรือการปนเปื้อนจากสารตะกั่วในแหล่งน้ำจากสัมปทานเหมือง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายทางอาญามีผลบังคับใช้อย่างจริงจัง คณะรัฐมนตรีจึงได้มอบหมายให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการเกี่ยวกับคดีด้านสิ่งแวดล้อม โดยได้บัญญัติให้พระราชบัญญัติว่าด้วยโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นกฎหมายท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และในขณะนี้กรมสอบสวนคดีพิเศษได้จัดตั้งศูนย์สืบสวนและปราบปรามการลักลอบทิ้งขยะสารพิษและวัตถุอันตรายขึ้น เพื่อทำหน้าที่ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ สืบสวน สอบสวน และปราบปรามการลักลอบทิ้งขยะสารพิษและวัตถุอันตรายของโรงงาน หรือผู้ก่อกำเนิดขยะ ผู้ขนส่ง ผู้รับบำบัดของเสียหรือวัตถุอันตราย ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบทิ้งขยะสารพิษและวัตถุอันตรายขึ้น จึงเห็นได้ว่าวัตถุอันตรายเป็นสารพิษที่อันตรายจริง

โดย นายธนันท์พงษ์ ปิยะวรรณกุล

พสพ.ชำนาญการพิเศษ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต